

Oponentský posudek
na diplomovou práci
Bc. Evy Koktové
Plastická krása - tělo v kontextu estetické chirurgie
Eva Šlesingerová, Ph.D.
Katedra sociologie/Sociální antropologie
FSS MU

.....

Tématem diplomové práce Evy Koktové je vztah člověka k jeho tělu/tělesnosti v kontextu estetické chirurgie¹. **Konkrétnějším cílem práce a analytickými otázkami**, které si tato práce klade, jsou např. tyto: „jakým způsobem lidé přistupují ke svému tělu, jak ho vnímají, co toto vnímání ovlivňuje, jak dochází k vyjednávání toho, jaké tělo „je“ a jaké by „mělo být“ a proč, a to právě v kontextu plastické estetické medicíny v současné kultuře“ (Koktová str.2). **Výzkumná aktivita**, kterou práce prezentuje, sestává dle autorky v rozhovorech s lidmi, kteří postoupili zákrok, s plastickými chirurgy a s pracovníky a pracovníkmi marketingových oddělení, dále je doplněn analýzou textů reklam na estetickou medicínu. Pozorování, či jeho analýza nejsou v textu příliš patrné. Autorka nedefinuje typ výzkumu, který dělá, zda jde o ilustrace k její úvaze, předvýzkum nebo etnografii (v nějakém stádiu). *Zde moje první otázka:* Jedná se o etnografii? O výzkum? Nebo o ilustraci autorčiných úvah? Na **závěr** předkládá Eva Koktová svoje zjištění a snahu o analýzu výše zmíněných témat a otázek.

Práce Evy Koktové rozehrává sice ne originální, nicméně důležité téma, kterým je téma propojení komodifikace lidských těl, ideálu krásy a nároku na tzv. šťastný individuální život v pozdní modernitě. Ukazuje dobře, že toto vše souvisí také s ideálem normality, konformity. Používá relevantní literaturu, i když bych další pozornosti doporučila texty jako jsou např.: Edmonds (Pretty Modern: Beauty, Sex, and Plastic Surgery in Brazil) nebo Black (The Beauty Industry: Gender, Culture, Pleasure), atd.

Druhá moje otázka: Má autorka skutečně všechny texty, ze kterých citovala, nebo kterými se inspirovala, má je uvedeny v seznamu literatury?

- Cíl, který si Eva Koktová zvolila, je v mnohém důležitý a zajímavý, ale i velmi monumentální a velmi obecný. Musím konstatovat, že se jí ho podařilo splnit jen zčásti.

Další připomínky či otázky do debaty:

- **Otázka základní:** jaký je žánr textu? Jedná se o vědecký text? Je zde mnoho žurnalismů a obecných vyjádření, které, pokud otevírají samotnou práci,

---

¹ Viz str. 1 diplomové práce „jak již naznačuje pracovní název, ve své diplomové práci se hodlám zabývat vztahem člověka a jeho těla kontextu estetické chirurgie“ ... *jde tedy o pracovní verzi?*

znehodnocují analytickou stránku textu. Příklady: „dlouho jsem o tématu přemýšlela a pak jsem jednou zaslechla rozhovor, který mi vnuknul jistou myšlenku ... celý rozhovor se točil kolem těla. Začal vlastně nad nějakým časopisem, *nad kterými se ženy, jak to tak chodí, vyjadřovaly ...*“ (str.1), „estetická chirurgie je obor, na který mnoho obyvatel ČR stále *kouká trochu „skrz prsty“*“, atd.(str.2). „... *svévolně* nebo samovolně? (str.67).

- B) Jak Eva rozumí procesu sociální konstrukce normy/ideálu krásných či normálních těl, které jak píše nevytvářejí struktura v součinnosti s aktéry (struktura strukturující a strukturovaná, či normalizující tlak na splnění ideálu) ale vychází „zevnitř“, z podstaty (esence?) člověka? Nebo pouze z médií?
- Jak Eva píše: „dle výpovědi se také ukázalo, že komplexy z vlastního těla nejsou zpravidla zapříčiněny okolím (partner, rodina, přátelé), ale jde většinou pouze o individuální pocity, které nejsou zapříčiněny vnějším tlakem.“ (str.67) ... může tedy autorka vysvětlit *sociologicky* či *sociálně antropologicky relevantně*, z čeho, z jakého procesu vyvěrají komplexy z vlastního těla? A jaký je rozdíl mezi „vnějšností“ tlakem od partnera, rodiny, přátel a tlakem norem a hodnot reprezentovaných médií?
- A jak do tohoto procesu intervenuje např. koncept normalizace, disciplinace (nejen ale i od Michela Foucaulta, Susan Bordo, a dalších?)
- Jakou formou autorka kriticky reflektuje a případně komentuje rozdílnost pozic, z jakých mluví jednotliví aktéři její sondy? Z jakých sociálních/kulturních/mocenských pozic mluví chirurgové, z jakých jejich klienti, z jakých pracovníci/pracovnice marketingu, obecně texty a reprezentace biomedicíny?

Po formální stránce je text psán až na některé překlipy pěkným jazykem. Magisterskou diplomovou práci Evy Koktové *Plastická krása - tělo v kontextu estetické chirurgie* doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnocení 3.

Eva Šlesingerová, Ph.D.
V Brně, 12.9. 2011